

Colloques et comptes rendus Colloquia en boekbesprekingen

Raad voor de Journalistiek: onterechte weigering recht van antwoord is strijdig met journalistieke deontologie en advies betreffende nevenactiviteiten van journalisten

In een beslissing van 23 juni 2005 heeft de Raad voor de Journalistiek het standpunt ingenomen dat het wederwoord een rechtmatig uitvloeisel is van de persvrijheid en dat het wederwoord, wanneer daarom uitdrukkelijk is verzocht, enkel om ernstige redenen kan worden afgewezen. De weigering tot publicatie van een antwoordtekst door het *Belgisch Israëlitisch Weekblad* acht de Raad voor de Journalistiek onterecht. In plaats van een antwoordtekst te publiceren had het tijdschrift in een nieuw kort artikel de aantijgingen nog eens herhaald die aanleiding gaven tot het insturen van een antwoordtekst. De Raad voor de Journalistiek neemt overigens wel akte van het feit dat tijdens de klachtprocedure voor de Raad voor de Journalistiek het *Belgisch Israëlitisch Weekblad* dan toch is overgegaan tot de publicatie van de eerder geweigerde antwoordtekst. De Raad oordeelt deze publicatie evenwel laattijdig omdat deze slechts gebeurde meer dan zes maand nadat de tekst was ingestuurd. De conclusie van de Raad is dat de verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur, Louis Davids, hiermee journalistiek in de fout is gegaan: er waren geen ernstige redenen om het wederwoord van eiser niet onmiddellijk te publiceren (Raad voor de Jour-

nalistiek, 23 juni 2005, *Sylvain Brachtveld. t. Louis Davids, verantwoordelijke uitgever en hoofdredacteur van het Belgisch Israëlitisch Weekblad*).

Op vraag van de nationaal secretaris van de Vereniging van Vlaamse Journalisten (V.V.J.) naar aanleiding van de discussie die was ontstaan omdat VRT-journalist Siegfried Bracke een debat had gemodereerd op uitnodiging van en tegen betaling door het Vlaams Belang, heeft de Raad voor de Journalistiek op 23 juni 2005 een advies geformuleerd omtrent het modereren door journalisten van politieke debatten als nevenactiviteit. De Raad voor de Journalistiek is van oordeel dat er geen beroepsethische regels zijn die beletten dat journalisten debatten modereren, interviews afnemen of lezingen geven, al dan niet vergoed, buiten het kader van hun gebruikelijke journalistieke opdracht. Dit geldt ook voor economische journalisten en sportjournalisten. Wel wordt benadrukt dat als voorwaarde geldt dat journalisten daarbij hun onafhankelijkheid en die van de redactie niet in het gedrang brengen. De Raad vestigt er de aandacht op dat elke redactie voor de toepassing van deze gedragsregel bijkomende afspraken kan maken of regelingen kan uitwerken. Ook werkgevers en opdrachtgevers kunnen met de journalisten bijkomende en meer expliciete afspraken maken of regelingen uitwerken over de journalistieke nevenactiviteiten.

De beslissingen en adviezen zijn beschikbaar via www.rvdj.be.

Dirk Voorhoof

Nieuwe ministeriële richtlijn inzake het verspreiden van gerechtelijke opsporingsberichten via de media en het internet

In het *Belgisch Staatsblad* van 1 juli 2005 verscheen een nieuwe en grondig aangepaste ministeriële richtlijn betreffende het verspreiden van gerechtelijke opsporingsberichten. De richtlijn wil de informatieve interactie met de bevolking, onder de vorm van opsporingsberichten via diverse media beter afstemmen op het bestrijden en voorkomen van criminaliteit zoals o.a. vastgelegd in het Nationaal Veiligheidsplan 2004-2007 en de kadernota integrale veiligheid van maart 2004. De richtlijn legt hiervoor een aantal strikte werkingsregels vast, er ook mee rekening houdend dat door overmatig gebruik van gerechtelijke opsporingsberichten de effecten ervan verdwijnen of een onveiligheidsgevoel bij de burger wordt gecreëerd. De richtlijn maakt een onderscheid tussen verschillende soorten dossiers (onderzoeksdossiers en opsporingsdossiers), tussen verschillende soorten berichten (opsporingsbericht, kort bericht, opsporingsreportage en opsporingsreconstructie) en omschrijft de kenmerken van een opsporingsprogramma op televisie. De aard van de berichten is bepalend via welke media ze kunnen worden uitgezonden. Een opsporingsprogramma kan enkel via wat genoemd wordt een «nationale televisiezender» die een aparte overeenkomst heeft gesloten met de minister van Justitie

en de minister van Binnenlandse Zaken. Net zoals voorheen is een belangrijke taak voor deze vorm van co-productie weggelegd voor de selectiecommissie wiens samenstelling en takenpakket in de richtlijn zijn vastgelegd. Ook de samenstelling en taken van de dienst TV van de federale politie zijn in de richtlijn vastgelegd, evenals deze van de evaluatiecommissies die moeten waken op de naleving van de voorschriften en in een jaarverslag de opsporingsprogramma's op basis van vooraf bepaalde kwaliteitscriteria dienen te evalueren. De richtlijn legt ook vast welke dossiers als prioritair moeten beschouwd worden (o.a. misdrijven tegen fysieke integriteit van personen, eigendomsdelicten met verzwarende omstandigheden en onrustwekkende verdwijningen), welke criteria hiervoor dienen gehanteerd te worden door de selectiecommissie en welke deontologische – en kwaliteitscriteria moeten worden nageleefd. Tenslotte worden ook de regels vastgelegd in verband met de productie van de opsporingsreportages en opsporingsprogramma's, de organisatie van de betrokken politiediensten die deelnemen aan het programma of de reportage en de opvang en verwerking van de tips naar aanleiding van de uitgezonden opsporingsberichten met o.a. de werking van het call-center tijdens en na de uitzending op televisie.

De richtlijn van 1 juli 2005 van justitieminister Laurette Onkelinx komt in de plaats van de vroegere richtlijn van 15 oktober 1996 van de minister van Justitie Stefaan De Clerck.

Dirk Voorhoof

Vlaams Commissariaat voor de Media (V.C.M.) deelt boetes uit aan Vlaamse televisieomroepen wegens inbreuken op reclameregels

Op 2 februari 2005 liet het V.C.M. bij wijze van steekproef een aantal controles uitvoeren om na te gaan hoe het gesteld is met de naleving van de reclameregels van het Vlaamse omroepdecreet. In drie beslissingen 17 juni 2005 is het V.C.M. tot de conclusie gekomen dat zowel de VRT, VTM als VT4 die avond enkele reclameregels niet hebben gerespecteerd. De VRT, VTM en VT4 moeten boetes betalen van 5 000 tot 10 000 EUR. Bij de VRT/Canvas gaat het om een voor de openbare televisieomroep verboden reclameuiting (promotiespots voor DVD's die niet als zelfpromotie voor de VRT te beschouwen zijn), bij VTM en Kanaal Twee gaat het om ongeoorloofde sponsorvermeldingen (overschrijding van de duur van maximum 10 seconden) en bij VT4 gaat het om het overschrijden van de maximumgrens van 20% reclame per uitzenduur.

Na bezwaarschrift van de VRT heeft het V.C.M., bij beslissing van 16 september 2005, de beslissing van 17 juni 2005 bevestigd. De beslissingen kaderen in de opdracht van het V.C.M. om toezicht uit te oefenen op de regels inzake reclame, sponsoring en telewinkelen op de Vlaamse omroepen. Om ook in de toekomst deze taak op een meer performante wijze uit te voeren is door het V.C.M. een Kaderbesluit Monitoring uitgewerkt (22 april 2005). De beslissingen van het V.C.M. en het Kaderbesluit Monitoring kunnen worden geraadpleegd via de website van het V.C.M., www.vlaamscommissariaatmedia.be.

Dirk Voorhoof

Vrije informatiegaring en particuliere radio's: wijzigingen

Net vóór het reces heeft het Vlaamse parlement het omroepdecreet nogmaals aangepast.

Een eerste wijziging heeft betrekking op de vrije informatiegaring. Op aangeven van de Europese Commissie, die de beperking van het toepassingsgebied tot de omroepen «van of erkend door de Vlaamse Gemeenschap» strijdig acht met art. 49 van het EG-Verdrag (non-discriminatie), krijgen alle omroepen, die ressorteren onder de bevoegdheid van de andere gemeenschappen en van de andere Lidstaten van de Europese Unie, voortaan eveneens het recht op vrije informatiegaring en korte berichtgeving in de Vlaamse Gemeenschap. Vroeger wezen wij al op de zwakke punten van de Vlaamse regelgeving betreffende de vrije informatiegaring: vage begripsdefinities, onvoldoende afdwingbaarheid, geografische beperkingen. De nu aangebrachte aanpassingen verhelpen die tekortkomingen nauwelijks, integendeel zelfs, ze voegen er een nieuwe aan toe, nl. de niet-wederkerigheid. Immers, omroepen uit andere (Belgische) gemeenschappen en Europese landen krijgen nu wel dezelfde toegangs- en opnamerechten voor Vlaamse evenementen, maar de wederkerigheid is niet geregeld. Terecht heeft de Vlaamse minister van Media de aandacht van de bevoegde Europese commissaris op deze anomalie gevestigd (Decr. 15 juli 2005, *B.S.* 29 augustus 2005).

Zie ook: «Het recht op vrije informatiegaring: dode letter?», *A&M*, 2003/1, 76.

Een tweede aanpassing verlicht enerzijds het administratieve keurslijf van de particuliere radio-omroepen en beperkt anderzijds de ketenvorming. De